

Üniversite Öğrencileri Yoksulluk Algısı Ölçeği Geliştirme Çalışması

Mustafa Koray URU¹ ve Erdem DİRİMEŐE²

Öz

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yoksulluğu nasıl algıladıklarını ölçebilmek amacıyla "Üniversite Öğrencileri Yoksulluk Algısı (ÜÖYA)" ölçeğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ölçek 11 madde ve iki boyuttan meydana gelmektedir. Araştırmanın örneklemini 222 kadın, 228 erkek olmak üzere toplam 450 üniversite öğrencisi katılımcı oluşturmaktadır. Veriler Türkiye'nin Batı Karadeniz Bölgesinde bulunan bir devlet üniversitesinde toplanmıştır. Ölçeğin geçerliliği açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analiziyle test edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizinde ölçeğin iki faktörlü yapısının toplam varyansın %46,859'unu açıkladığı görölmüştür. Doğrulayıcı faktör analizinde kıkare değeri anlamlı bulunmuştur. Uyum indeksleri [RMSEA = 0.064], [GFI = 0.957], [CFI = 0.937], [NFI = 0.907], [AGFI = 0.930], [IFI = 0.938], [TLI = 0.914], [RMR = 0.050] olarak bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar ölçeğin yapı geçerliliğini sağladığını düşündürmektedir. ÜÖYA ölçeğinin tüm maddeler için Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı 0.809 olarak bulunmuştur. 100 Örnekleme uygulanan Test-Tekrar Test güvenilirliği için hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayısı 0.722 olarak elde edilmiştir. Geliştirilen ölçeğin, öğrenci yoksulluğu ile ilgili araştırmalara ve öğrenci yoksulluğuyla yapılan mücadelelere katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, Öğrenci Yoksulluğu, Ölçek Geliştirme, Yoksunluk

University Students Poverty Perception Scale Development Study

Abstract

This study aims to develop the "University Students Poverty Perception (UOYA)" scale to measure how university students perceive poverty. The scale consists of 11 items and two dimensions. The sample of the study consists of 222 females and 228 males, a total of 450 university students. Data were collected at a state university located in the Western Black Sea Region of Turkey. The validity of the scale was tested with exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis. In the exploratory factor analysis, it was seen that the two-factor structure of the scale explained 46,859% of the total variance. The chi-square value was found significant in confirmatory factor analysis. The fit indices were found to be [RMSEA = 0.064], [GFI = 0.957], [CFI = 0.937], [NFI = 0.907], [AGFI = 0.930], [IFI = 0.938], [TLI = 0.914], [RMR = 0.050]. The results obtained suggest that the scale provides construct validity. The Cronbach's Alpha reliability coefficient for all items of the UOYA scale was found to be 0.809. The Pearson Correlation Coefficient calculated for Test-Retest reliability was 0.722. It is thought that the developed scale will contribute to research on student poverty and the struggle for student poverty.

Keywords: Poverty, Student Poverty, Scale Development, Deprivation

Atf İçin / Please Cite As:

Uru, M. K. ve Dirimeşe, E.(2024). Üniversite öğrencileri yoksulluk algısı ölçeği geliştirme çalışması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(2), 613-628. doi:10.33206/mjss.1270295

Geliş Tarihi / Received Date: 24.03.2023

Kabul Tarihi / Accepted Date: 28.11.2023

¹ Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, mustafakoray@gmail.com,

 ORCID: 0000-0002-2828-6501

² Dr. Öğr. Üyesi – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, erdemdirimese@beun.edu.tr,

 ORCID: 0000-0002-1873-6425

Giriş

Sosyal bilimler açısından yoksulluk, birçok faktörden etkilenen ve farklı perspektiflerden incelenen karmaşık bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yoksulluğu anlamamanın ve tanımlamanın farklı yolları olduğu kadar, yoksulluğu ölçmenin ve değerlendirmenin de farklı yolları vardır. Bu nedenle yoksulluğun incelenmesi ve yorumlanması karmaşık bir süreçtir. Toplumdan topluma görülen farklılıklar, kültür ve sosyal yapılarıdaki çeşitlilikler yoksulluğa bakış açısını etkilemektedir.

Dünyada birçok insanı olumsuz olarak etkileyen ve küresel çapta gittikçe artan (Karakaş, 2010) yoksulluğun sadece ekonomik sorunlara değil birçok sosyal soruna yol açtığı, bu sebeple yoksulluk tanımının yapılmasının dahi güç bir hale geldiği ifade edilmektedir (Bilen, Şan vd., 2005; Gerşil, 2015). Yoksullukla ilgili çalışmalar incelendiğinde yoksulluk olgusunun tek bir tanımının olmadığı “Mutlak Yoksulluk”, “Görelî Yoksulluk”, “Subjektif Yoksulluk” vb. tanımlar yapıldığı (Can, 2017) anlaşılmaktadır. Yoksullukla ilgili çalışmalarda yoğun olarak kullanılan ve yoksulluğu ekonomik boyutuyla ele alan tanımların “Mutlak Yoksulluk” ve “Görelî Yoksulluk” tanımları olduğu görülmektedir.

Mutlak yoksulluk, bireyin biyolojik olarak yaşamını sürdürebilmesi için gerekli olan yiyecek, barınak ve minimum seviyede sağlık hizmeti ihtiyaçlarını asgari düzeyde karşılamasını ifade ederken görelî yoksulluk, bireyin toplumun ortalama refah düzeyinin belirli bir oranının altında olması olarak tanımlanmaktadır (Açıkgöz ve Yusufoglu, 2012; Aksan, 2012). Townsend’da çalışmasında, beslenme, giyim barınma, sağlık, çevre, çalışma gibi göstergeleri mutlak yoksulluk olarak dile getirirken, çalışma hakkı, yaşadığı toplumla bütünleşme, sosyal kurumlardan faydalanma, eğlence, eğitim gibi göstergeleri görelî yoksulluk olarak belirtmektedir. Ayrıca yoksullukla ilgili verdiği bu göstergelerin hepsinin birbiriyle ilişki içerisinde olduğunu söyleyerek çoklu yoksulluk kavramından bahsetmektedir (Townsend, 2013).

Yoksullukla ilgili çalışmalarda yoğun şekilde kullanılan bir başka tanım ise “İnsani Yoksulluk” tanımıdır. İnsani yoksulluk tanımı yoksulluğu, bireyin insanca bir yaşam sürdürebilmesi için gereken fırsat ve seçimlerden yoksun olması (Açıkgöz vd., 2012; Aksan, 2012), bireyin altyapı, enerji, eğitim, hijyen, içme suyu, iletişim gibi olanaklara ulaşmadaki yeterlilik oranı gibi kıstaslarla geniş bir çerçevede tanımlanmaktadır (Ünlü, 2020).

Bu tanımların dışında yoksulluğun, bireylerin ekonomik kaynaklardan veya toplumun geneliyle sosyal bağlar kurmaktan yoksun bırakılmaları süreci olarak tanımlanan “Sosyal Dışlanma” kavramıyla ilişkili olduğu ifade edilmekte ve (Ak, 2016; Beşirli, Bakır vd., 2016; Marshall, 2003) yoksulluk, bireyin toplumdan soyutlanması ve dışlanması gibi sosyal boyutlarıyla da değerlendirilmektedir (Ak, 2016; Aksan, 2012; Köse ve Bahçe, 2009).

Çalışmalardan yoksulluğun birden fazla tanımı olduğu, karmaşık bir olgu ve toplumsal bir sorun haline geldiği, toplumdan topluma değişen anlamlar ürettiği görülmektedir. Örneğin Ak, yoksullukla ilgili çalışmasında Gordon ve Spicker’a atıf vererek yoksulluğun farklı anlam kümeleri içerdiğini ve bu anlam kümelerinin yoksulluğa farklı bakış açıları yansıttığını söylemektedir (Ak, 2016). Açıkgöz ve Yusufoglu’da yoksulluğun küresel bir olgu olmasına rağmen, büyüklüğünün ve boyutlarının ancak bölgesel düzeyde gözlemlenerek yapılacak araştırmalarla anlaşılabilirliğini ileri sürmektedir (Açıkgöz vd., 2012). Benzer şekilde başka bir çalışmada, yoksulluk çalışmalarında yaygın olarak kullanılan ölçme araçlarının bireylerin toplumsal pozisyonları arasındaki farklılıkları yok saydığını, bireylerin sahip oldukları toplumsal kimlikleri önemsemediğini ileri sürmekte ve eleştirmektedir (Köse vd., 2009). Dağdemir’de yoksulluk olgusunu günümüzde görelî bir kavram olarak yorumlanmaktadır (Dağdemir, 2002).

Yapılan çalışmalardan günümüzde yoksulluğun farklı toplumlar, farklı sınıflar, farklı gruplar arasında farklı anlamlar ürettiği anlaşılmaktadır. Üniversite öğrencilerinin de geçimlerini genellikle burs, öğrenim kredisi, aileden gelen para ya da yarı zamanlı çalışma ile sağlamaları, barınma ihtiyacını yurtda, öğrenci evinde karşılamaları, eğitim/öğretim için gerekli özel ihtiyaçlarının olması, Türkiye’nin farklı kültürlerle sahip çeşitli bölgelerinden eğitim için bir araya gelmeleri, okulu bitirmek, iş bulmak gibi gelecekle ilgili ortak paydalarının olması sebepleriyle, toplumun geri kalanından farklılıklar gösteren toplumsal bir grup oluşturdukları ve yoksulluğu farklı algılayabilecekleri düşünülmektedir. Bu sebeple bu çalışmada farklı bir toplumsal grup oluşturduğu düşünülen üniversite öğrencilerinin yoksulluğu nasıl algıladıklarını ölçebilmek amacıyla “Üniversite Öğrencileri Yoksulluk Algısı (ÜÖYA)” ölçeğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Sosyal bilimlerde tekli ölçekler, çoklu ölçekler gibi çeşitli ölçme araçları kullanılmaktadır. Bu ölçek çalışmasında çok boyutlu kavramların ölçülmesinde kullanılan çoklu ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çoklu ölçekler arasında en yaygın kullanılan ölçek tipi likert ölçektir. Likert tipi ölçekte katılımcıların farklı ifadeler verilmekte ve her ifade için bu ifadeye ne katılıp ne kadar katılmadıkları sorulmaktadır (Şengül ve Aydınalp, 2021). ÜÖYA ölçeğinin de 5 seçenekli likert tipi bir ölçek olması amaçlanmıştır.

Evren - Örneklem

Araştırmanın Evrenini Batı Karadeniz Bölgesinde bulunan bir üniversitenin öğrencileri oluşturmaktadır. Gerekli etik kurul izinleri alındıktan sonra ölçeğin Test-Tekrar Test güvenilirliği için söz konusu üniversitenin öğrencileri arasından rassal örnekleme (Karagöz, 2019) yöntemiyle örneklem seçimi yapılmıştır. Literatürde Rassal örnekleme büyüklüğünün ne olması gerektiğine dair bir bilgiye ulaşılamamıştır. Genel olarak örneklem büyüklüğüyle ilgili bilgilere ulaşılabilmektedir. Bu çalışmada da genel bilgilerden faydalanarak 100 örneklem seçilmiş ve Test-Tekrar Test çalışmaları bu 100 kişilik örneklem ile gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin diğer geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için de örneklem seçimi aynı üniversitenin öğrencileri arasından yine rassal örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Ölçek geliştirmede geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için literatürde kesin bir örneklem sayısı bulunmamaktadır. Ancak madde sayısının en az iki katı ya da en az 300 örneklem olması gerektiği ifade edilmektedir (Bandalos, 2018; DeVellis, 2017). Bektaş, açıklayıcı faktör analizi için örneklem sayısının, Comrey tarafından "... 50 çok kötü, 100 kötü, 200 orta, 300 iyi, 500 çok iyi, 1000 mükemmel ..." olarak ifade edildiğini aktarmaktadır (Bektaş, 2017, s. 48). Yine Sekaran örneklem büyüklüğü için popülasyon sayılarına göre bir tablo hazırlamıştır. Çalışmanın yapıldığı üniversitede, çalışma yapıldığı sırada öğrenci popülasyonu 34.410'dur. Sekaran'ın verdiği tabloya göre 30.000 popülasyon için örneklem sayısı 379, 40.000 popülasyon için 380'dir. Bandalos, DeVellis, Comrey ve Sekaran'ın örneklem büyüklüğüyle ilgili tartışmaları da dikkate alınarak 450 öğrenci örneklem olarak seçilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

		Gelir									Toplam
		Asgari Ücretin Yarısından Az			Asgari Ücretten Az			Asgari Ücretten Fazla			
		Yaş			Yaş			Yaş			
		18-22	23-27	27+	18-22	23-27	27+	18-22	23-27	27+	
Cinsiyet	Kadın	77	47	2	38	26	1	20	9	2	222
	Erkek	56	62	3	26	34	0	15	28	4	228
Toplam		133	109	5	64	60	1	35	32	6	450

Tablo 1'de rassal örnekleme yöntemiyle seçilen öğrencilerin pilot uygulama yaparken alınan demografik bilgileri görülmektedir. Öğrencilere aylık bilgileri sorulurken çalışmanın güncelliğini koruması için miktar sorulmamış asgari ücret kıyaslama için kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Ölçek için tasarlanan madde havuzundaki maddeler, daha önce yayınlanmış olan "Üniversite Öğrencilerinin Gözünden Yoksulluk" (Dirimeşe, 2022) isimli nitel çalışma sonucu ortaya çıkan maddeler ve literatür taraması ile elde edilen 36 maddeden oluşturulmuştur (Tablo 2). Bu madde havuzunda bulunan maddeler uzman görüşünü sunulmuş ve uzman görüşü sonrasında ölçekte kalan maddeler veri toplanmasında kullanılmıştır. Uzmanların görev yerleri ve Unvanları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Uzmanların Ünvan ve Görevleri

Uzmanlar	Görev Yerleri	Unvanları	Yetkinlik
Uzman 1	İnsan ve Toplum Bilimleri Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	Doç.	Maddeleri özellikle Türkçe ifadesi açısından değerlendirdi.
Uzman 2	İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Sosyoloji	Doç.	Yoksulluk çalışmaları var.
Uzman 3	İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Sosyoloji	Dr. Öğr. Üyesi	Yoksulluk ve Ölçek çalışmaları var.
Uzman 4	İnsan ve Toplum Bilimleri Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	Dr. Öğr. Üyesi.	Maddeleri özellikle Türkçe ifadesi açısından değerlendirdi.
Uzman 5	İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Sosyoloji	Dr. Öğr. Üyesi	Yoksulluk çalışmaları var.
Uzman 6	Sağlık Bilimleri Fak. Hemşirelik Bölümü	Dr. Öğr. Üyesi	Ölçek çalışmaları mevcut

Ölçek maddelerinin değerlendirmesini yapan uzmanların olduğu Tablo 2 incelendiğinde iki uzman'ın maddeleri özellikle anlaşılabilirliği yönünden değerlendirdiği, diğer uzmanların ise özellikle yoksulluk ve ölçek konusunda değerlendirdiği yetkinliklerine bakıldığında görülmektedir.

Tablo 3. Ölçekte Yer Alması Düşünülen Maddeler

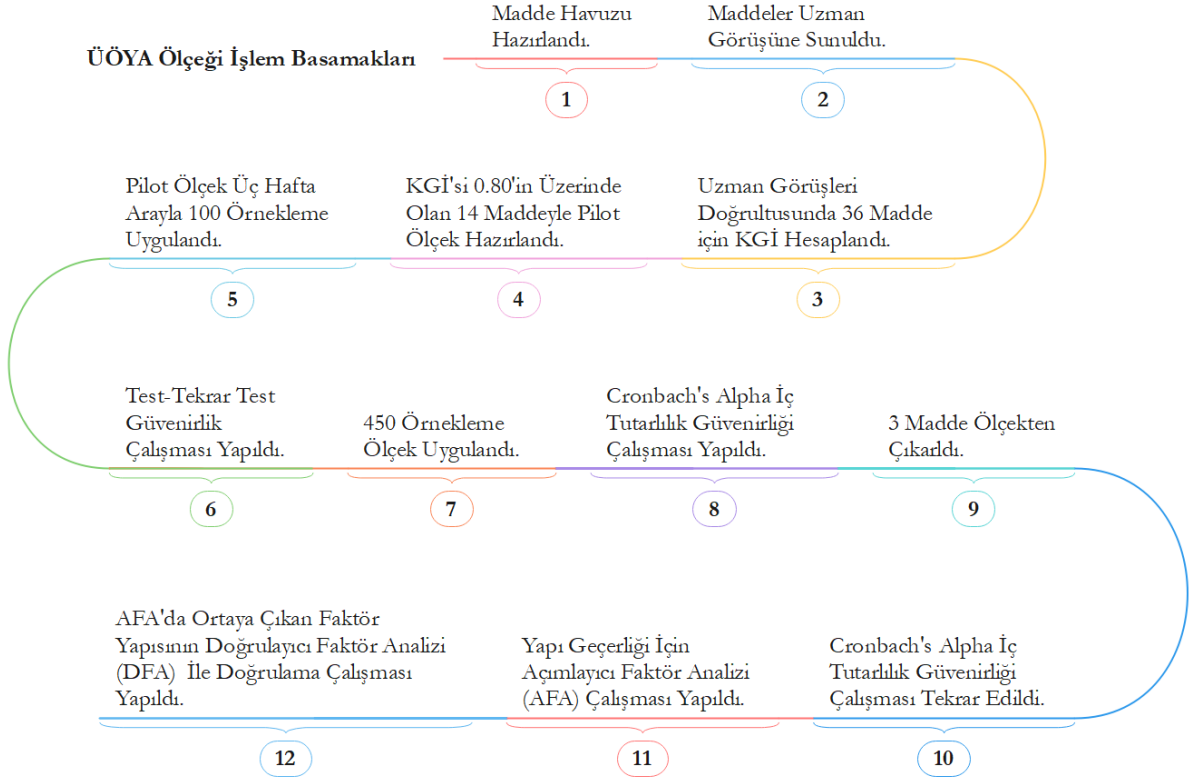
Madde No.	Madde Adı
M1	Yoksulluk eğitimsizlikten kaynaklanmaktadır.
M2	Yoksulluk kişinin kendi başarısızlığından kaynaklanmaktadır.
M3	Yoksulluk açgözlü insanlardan kaynaklanmaktadır.
M4	Yoksulluk başarısız devlet politikalarından kaynaklanmaktadır.
M5	Yoksulluk liyakatsiz atama ve adam kayırmadan kaynaklanmaktadır.
M6	Yoksulluk göçmen sayısının artmasından kaynaklanmaktadır.
M7	Yoksulluk üniversite öncesi mesleki eğitimin verilmemesi ya da eksik verilmesinden kaynaklanmaktadır.
M8	Yoksulluk köyden kente göçün devam etmesinden kaynaklanmaktadır.
M9	Yoksulluk tarımsal üretime yeterli desteğin verilmemesinden kaynaklanmaktadır.
M10	Yoksulluk yeterli istihdamın sağlanamamasından kaynaklanmaktadır.
M11	Yoksulluk kötüleşen ekonomiden kaynaklanmaktadır.
M12	Yoksulluk işsiz insanların sayısının artmasından kaynaklanmaktadır.
M13	Yoksulluk Sendika ve Sivil Toplum örgütlerinin çalışanların haklarını yeterince savunamamasından kaynaklanmaktadır.
M14	Yoksulluk insanların risk almamasından kaynaklanmaktadır.
M15	Yoksulluk insanların parayı iyi değerlendirememesinden kaynaklanmaktadır.
M16	Yoksulluk insanların yeniliğe açık olmamasından kaynaklanmaktadır.
M17	Yoksulluk tembellikten kaynaklanmaktadır.
M18	Yoksulluk yeterince çaba göstermemekten kaynaklanmaktadır.
M19	Yoksulluk şanssız olmaktan kaynaklanmaktadır.
M20	Toplumun çoğunluğundan daha az gelire sahip olmak yoksulluktur.
M21	Gezmek, sinemaya, tiyatroya, konsere gitmek gibi sosyal aktiviteleri gerçekleştirilememek yoksulluktur.
M22	Maddi olarak özgür olamama hissi yaşamak yoksulluktur.
M23	Aileye sahip olmamak yoksulluktur.
M24	Ulaşım aracına sahip olmamak yoksulluktur.
M25	Kaliteli kıyafetler giyememek yoksulluktur.
M26	Gelecek kaygısı yaşamak yoksulluktur.
M27	Harcamalarını devamlı kısıtlamak yoksulluktur.
M28	İçinde yaşadığı toplum tarafından kişiye saygı duyulmaması yoksulluktur.
M29	Yalnız kalmak yoksulluktur.
M30	Bir bireyin toplum tarafından ötekileştirilmesi yoksulluktur.
M31	Asgari ücretle çalışmak yoksulluktur.
M32	İnsani koşullarda çalışmamak yoksulluktur.
M33	Çalışamayacak durumda olmak yoksulluktur.
M34	Maddi manevi çaresizlik yaşamak yoksulluktur.
M35	Maddi olarak başka kişilere muhtaç olmak yoksulluktur.
M36	Para biriktirememek, kazandığının sadece ihtiyaçlarına yetmesi yoksulluktur.

Tablo 3’de ölçekte kullanılması düşünülen maddelerden oluşan madde havuzu yer almaktadır. Madde havuzunda yeralan maddeler, yoksullukla ilgili literatür incelenmesi ve üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilen Dirimeşe’ye ait nitel çalışmadan elde edilen bulgulardan faydalanılarak yazılmıştır (Dirimeşe, 2022). Özellikle Dirimeşe’nin yaptığı nitel çalışmada üniversite öğrencilerinin ifadeleri madde yazımı konusunda büyük katkı sağlamıştır.

Verilerin Analizi

Öğrencilerden elde edilen verilerin değerlendirmeleri, IBM SPSS Statistic v.26 paket programı ile yapılmıştır. Ölçek geliştirme sürecinin ilk aşamasında 36 madde uzman görüşüne sunulmuş maddelerin Kapsam Geçerlilik İndeksleri (KGİ) hesaplanmıştır. KGİ hesaplamasında Davis tekniği kullanılmıştır (Davis, 1992; Yurdagül, 2005). Uzman değerlendirme formları Davis tekniğine uygun olarak “1-Çok Uygun, 2-Uygun, 3-Az değişiklik gerekiyor, 4-Çok değişiklik gerekiyor” seçeneklerinden oluşan dördü derecelendirme ile hazırlanarak 6 uzmana gönderilmiştir. Uzman görüşlerine göre her ölçek maddesi için KGİ hesaplamasında $KGİ = \frac{\text{Maddeyi Kabul Eden Uzman Sayısı (n)}}{\text{Toplam Uzman Sayısı (N)}}$ formülü (Davis, 1992; Yurdagül, 2005; Yusoff, 2019) kullanılmıştır. Kapsam geçerliliğini sağlayamayan maddeler ölçekten çıkarılarak kalan maddelerle pilot ölçek hazırlanmış ve Test-Tekrar Test güvenilirliği için 100 gönüllü katılımcıya üç hafta arayla iki defa uygulanmıştır. Test-Tekrar Test güvenilirliğini sağladığı düşünülen pilot ölçek diğer geçerlik ve güvenilirlik analizleri için 450 örnekleme uygulanmıştır. Ölçek formları incelendiğinde iki ölçek formunda bazı seçeneklerin boş bırakıldığı görülmüş bu iki form değerlendirmeye alınmamıştır. 448 örnekleme ait veriler değerlendirilmiştir. İç tutarlılık güvenilirliği için Cronbach’s Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach’s Alfa analizi sonucunda ölçekte yer alan üç madde’nin toplam korelasyon değerlerinin 0.20’den küçük olduğu görülmüştür. Büyüköztürk ve Karagöz korelasyon değeri 0.20’den küçük olan maddelerin ölçekten çıkarılması gerektiğini söylemektedir (Büyüköztürk, 2021;

Karagöz, 2019). Üç madde ölçekten çıkarılarak Cronbach's Alpha tekrar hesaplanarak ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliğini sağladığı düşünülerek ölçeğin yapı geçerliği analizi için açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. AFA'da ortaya çıkan faktör yapısının uygun bir model oluşturup oluşturmadığı doğrulayıcı faktör analiziyle (DFA) test edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Şekil 1. ÜÖYA Ölçeği İşlem Basamakları

Şekil 1'de ÜÖYA ölçeğinin geliştirilmesi sürecinde takip edilen işlem basamakları görülmektedir.

Bulgular

Gerekli veriler toplandıktan sonra ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları için istatistiksel analizlere geçilmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Geçerlik

Kapsam geçerliği

Uzman değerlendirmelerinin yer aldığı 18 sütundan oluşan Tablo 4'de *U1*, *U2*, *U3*, *U4*, *U5* ve *U6* uzmanları göstermekte bu sütunlarda yer alan "1" ve "2" puanları uzmanlar tarafından maddenin kabul edildiğini "3" ve "4" puanları ise maddenin uygun görülmediğini göstermektedir. KGİ sütununda ise maddenin kapsam geçerlilik indeksi yer almaktadır.

Tablo 4. Ölçek Maddelerinin Kapsam Geçerlik İndeksleri (KGİ)

Madde	U1	U2	U3	U4	U5	U6	Kabul			Madde	U1	U2	U3	U4	U5	U6	Kabul		
							Eden	KGİ	Uzman								Eden	KGİ	Uzman
M 1	2	1	1	1	1	1	6	1,00	M 19	3	2	1	1	3	1	4	0,67		
M 2	2	2	1	1	2	1	6	1,00	M 20	2	1	1	1	1	1	6	1,00		
M 3	4	2	1	2	2	3	4	0,67	M 21	3	1	1	1	1	1	5	0,83		
M 4	3	1	1	1	1	1	5	0,83	M 22	3	3	1	2	4	1	3	0,50		
M 5	4	1	3	1	1	4	3	0,50	M 23	3	4	1	1	4	1	3	0,50		
M 6	3	1	1	1	1	1	5	0,83	M 24	4	3	1	1	1	1	4	0,67		
M 7	2	1	1	3	3	1	4	0,67	M 25	3	3	1	3	4	4	1	0,17		
M 8	3	2	1	1	3	1	4	0,67	M 26	4	1	1	1	4	1	4	0,67		
M 9	2	1	1	1	4	1	5	0,83	M 27	4	1	1	1	4	4	3	0,50		
M 10	2	3	1	1	4	1	4	0,67	M 28	2	1	1	1	2	2	6	1,00		
M 11	1	2	1	1	4	1	5	0,83	M 29	2	2	1	1	4	4	4	0,67		
M 12	4	3	1	1	4	1	3	0,50	M 30	2	2	1	1	4	4	4	0,67		
M 13	3	1	1	1	1	4	4	0,67	M 31	3	2	1	1	1	1	5	0,83		
M 14	3	1	1	3	4	4	2	0,33	M 32	2	1	1	1	1	1	6	1,00		
M 15	2	1	1	3	4	1	4	0,67	M 33	2	2	1	3	2	1	5	0,83		
M 16	2	2	1	3	1	4	4	0,67	M 34	2	2	4	1	4	4	3	0,50		
M 17	1	2	1	1	3	1	5	0,83	M 35	1	2	1	1	1	1	6	1,00		
M 18	1	1	1	3	3	4	3	0,50	M 36	3	1	1	3	1	4	3	0,50		

Tablo 4 incelendiğinde uzman değerlendirmesi sonucunda 22 maddenin kapsam geçerlilik indeksinin (KGİ) 0.80 altında kaldığı görülmektedir. Bu maddeler ölçekten çıkarılmış ve kalan maddeler tekrar numaralandırılmıştır (Tablo 5 ve Tablo 6).

Tablo 5. Kapsam Geçerlik İndeksi (KGİ) 0.80'in Üzerinde Olan Maddeler

Madde	U1	U2	U3	U4	U5	U6	Kabul			Madde	U1	U2	U3	U4	U5	U6	Kabul		
							Eden	KGİ	Uzman								Eden	KGİ	Uzman
M 1	2	1	1	1	1	1	6	1,00	M 8	2	1	1	1	1	1	6	1,00		
M 2	2	2	1	1	2	1	6	1,00	M 9	3	1	1	1	1	1	5	0,83		
M 3	3	1	1	1	1	1	5	0,83	M 10	2	1	1	1	2	2	6	1,00		
M 4	3	1	1	1	1	1	5	0,83	M 11	3	2	1	1	1	1	5	0,83		
M 5	2	1	1	1	4	1	5	0,83	M 12	2	1	1	1	1	1	6	1,00		
M 6	1	2	1	1	4	1	5	0,83	M 13	2	2	1	3	2	1	5	0,83		
M 7	1	2	1	1	3	1	5	0,83	M 14	1	2	1	1	1	1	6	1,00		

Tablo 6. Pilot Ölçekte Kullanılacak Maddeler

Madde No.	Madde Adı
M1	Yoksulluk kişinin kendi başarısızlığından kaynaklanmaktadır.
M2	Yoksulluk eğitimsizlikten kaynaklanmaktadır.
M3	Yoksulluk tembellikten kaynaklanmaktadır.
M4	Asgari ücretle çalışmak yoksulluktur.
M5	Çalışamayacak durumda olmak yoksulluktur.
M6	Yoksulluk başarısız devlet politikalarından kaynaklanmaktadır.
M7	Toplumun çoğunluğundan daha az gelire sahip olmak yoksulluktur.
M8	Yoksulluk kötüleşen ekonomiden kaynaklanmaktadır.
M9	Yoksulluk göçmen sayısının artmasından kaynaklanmaktadır.
M10	Gezmek, sinemaya, tiyatroya, konsere gitmek gibi sosyal aktiviteleri gerçekleştirilememek yoksulluktur.
M11	İnsani koşullarda çalışmamak yoksulluktur.
M12	İçinde yaşadığı toplum tarafından kişiye saygı duyulmaması yoksulluktur.
M13	Yoksulluk tarımsal üretime yeterli desteğin verilmemesinden kaynaklanmaktadır.
M14	Maddi olarak başka kişilere muhtaç olmak yoksulluktur.

Tablo 5'te kapsam geçerlik indeksi 0.80'in üzerinde olan ve ölçekte bulunmasına karar verilen 14 madde bulunmaktadır. Tablo 6'de ise pilot ölçekte yer almasına karar verilen bu 14 maddenin yeni madde numaraları görülmektedir.

Yapı geçerliliği

Yapı geçerliliği analizinden önce gerçekleştirilen ve analiz sonuçları güvenilirlik başlığı altında verilen Cronbach's Alpha güvenilirlik çalışması sonucunda ölçekten üç maddenin (Madde 1, Madde 2 ve Madde 3) çıkarılmasına karar verilmiş ve ölçekteki toplam madde sayısı 11'e düşmüştür. Yapı geçerliliği analizleri bu

11 madde üzerinden gerçekleştirilmiştir. ‘‘Yapı Geçerliğinin’’ ortaya konabilmesi için açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılarak ortaya çıkan faktörler doğrulamayı faktör analiziyle (DFA) doğrulanmıştır.

Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

AFA’da değişkenlerdeki tüm varyansın analiz edilmesi için ‘‘Ayrırma’’ (Extraction) yöntemi olarak ‘‘Temel Bileşenler Analizi’’ (Principal Component) kullanılmıştır (Bandalos, 2018). Faktörler arasında ilişki olduğu düşünülerek döndürme metodu olarak ‘‘Yatay Döndürme’’ (Direct Oblimin) (Bandalos, 2018; Bartholomew, Steele vd., 2008; DeVellis, 2017; Watkins, 2018) metodu seçilmiştir.

AFA sonucunda, örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olup olmadığını ifade eden KMO değeri 0.867 olarak bulunmuştur. Bu değer Aksu tarafından çok iyi olarak değerlendirilmektedir (Aksu, Eser vd., 2017). Yine KMO ve Bartlett’s testi sonucunda Bartlett’s testi değeri olan p (sig) = 0.000 < 0.05 bulunmuştur. Bu sonuçta anlamlıdır ve değişkenler arasında yüksek korelasyonlar bulunduğunu göstermektedir (Karagöz, 2019). Bu iki test sonucuna göre verilerin AFA’ya uygun olduğu görölmüştür.

Tablo 7. Ortak Faktör Varyansı Tablosu (Communalities)

	Başlangıç	Ayrırma
Madde 4	1,000	,311
Madde 5	1,000	,624
Madde 6	1,000	,547
Madde 7	1,000	,399
Madde 8	1,000	,586
Madde 9	1,000	,533
Madde 10	1,000	,469
Madde 11	1,000	,448
Madde 12	1,000	,353
Madde 13	1,000	,413
Madde 14	1,000	,472

Ayrırma Yöntemi: Temel Bileşenler Analizi.

AFA sonucunda iki faktör ortaya çıkmış ve maddelerle ilgili olarak tanımlanan bu iki faktörün ortak varyanslarının (communalities) ise [0.311] ile [0.624] arasında değiştiği sonucuna varılmıştır. Sonuçlar Tablo 7’de görölmektedir.

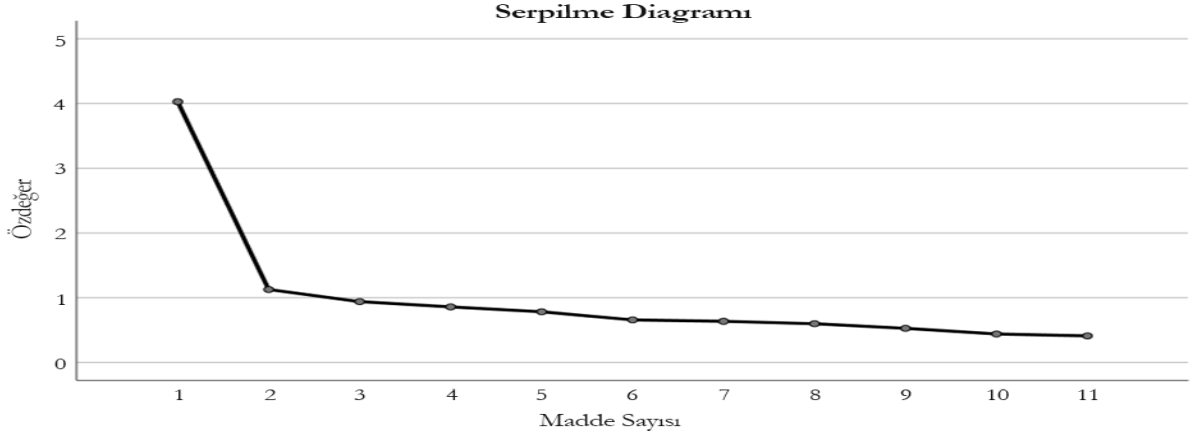
Tablo 8. Toplam Varyans Tablosu (Total Variance Explained)

Maddeler	Başlangıç Özderleri			Karesel Yüklerin ıkartılmış Toplamları			Karesel Yüklerin Rotasyon Toplamları
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Kümülatif %	Toplam	Varyans Yüzdesi	Kümülatif %	Toplam
1	4,028	36,620	36,620	4,028	36,620	36,620	3,770
2	1,126	10,239	46,859	1,126	10,239	46,859	2,219
3	,939	8,539	55,398				
4	,858	7,799	63,196				
5	,783	7,114	70,311				
6	,657	5,974	76,285				
7	,635	5,775	82,060				
8	,598	5,433	87,493				
9	,526	4,785	92,278				
10	,439	3,995	96,273				
11	,410	3,727	100,000				

Ayrırma Yöntemi: Temel Bileşenler Analizi.

a. Bileşenler korelasyonlu olduğunda, toplam varyansı elde etmek için karesel yüklerin toplamları toplanamaz.

Tablo 8 incelendiğinde AFA sonucunda analize alınan 11 maddenin öz değeri 1’den büyük olan iki faktör altında toplandığı anlaşılmaktadır. Bu iki faktörün ölçeğe ilişkin açıkladıkları toplam varyans %46.859’dur. Literatür incelendiğinde sosyal bilim alanında geliştirilen ölçeklerde, ölçek geçerliliği için toplam varyans değeri alt sınırının %40 olarak değerlendirildiği (Hair, Black vd., 2019; Tavşancıl, 2018) dolayısıyla geliştirilen bu ölçeğin alt sınır değerinin üzerinde olduğu görölmektedir. Tablo 7 ve Tablo 8 birlikte değerlendirildiğinde, AFA sonucunda ortaya çıkan iki faktörün birlikte, maddelerdeki toplam varyansın ve ölçeğe ilişkin varyansın çoğunluğunu açıkladıkları düşünölmektedir.

Şekil 2. Serpilme Diyagramı

Şekil 2’de yer alan serpilme diyagramı da ölçeğin öz değeri birden büyük olan iki faktör yapısı olduğunu göstermektedir.

Tablo 9. Rotasyonlu (Dönüşümlü) Faktör Yükleri Tablosu (Pattern Matrix^a)

Madde	Faktörler	
	1	2
Madde 8	,797	
Madde 6	,785	
Madde 9	,746	
Madde 13	,634	
Madde 10	,560	
Madde 12	,507	
Madde 7	,479	
Madde 5		,841
Madde 14		,528
Madde 11	,332	,476
Madde 4		,378

Ayrırma Yöntemi: Temel Bileşenler Analizi.

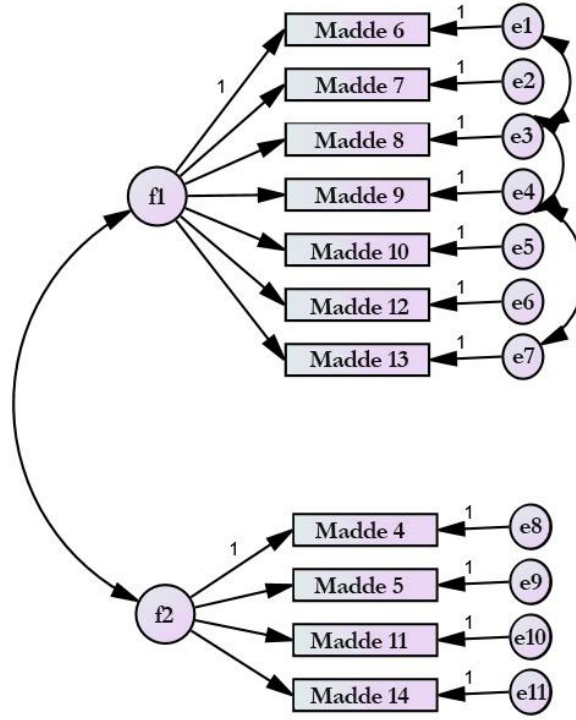
Döndürme Yöntemi: Kaiser Normalleştirmeyle Yatay Döndürme.

a. Döndürme 11 iterasyonda yakınsamıştır.

Tablo 9’da ise rotasyonlu (dönüşümlü) faktör yükleri görülmektedir. Bu faktörlere maddelerin taşıdıkları anlamlar dikkate alınarak “Sosyo-Ekonomik ve Politik Alt Boyut” ve “Çalışma ve İstihdam Alt Boyut” isimleri verilmiştir. Ayrıca Tablo 9’da iki farklı faktöre dağıldığı görülen Madde 11’in bu iki faktöre dağılımı arasında 0.10’dan daha büyük bir fark bulunduğu için bu madde de binişik madde olarak değerlendirilmemiştir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Ölçeğin yapı geçerliliğini doğrulamak için iki faktörlü yapı IBM SPSS Amos v.24 paket programı kullanılarak DFA yöntemiyle test edilmiştir. On bir maddeden oluşan ölçek modelinin test edilmesi için DFA için 458 kişiden elde edilen veriler kullanılmıştır.

Şekil 3. İki Faktörlü Ölçeğin Yol Şeması

Şekil 3, DFA için 11 madde ve iki faktörden oluşan yapının Amos programında çizilen yol şemasını göstermektedir. İlk yapılan analiz sonucunda GFI ve NFI değerleri 0.850 altında çıktığı için e1 ve e3, e3 ve e4, e4 ve e7 arasında kovaryans oluşturulup analiz tekrarlanmıştır. İkinci analiz sonucunda ulaşılan değerler Tablo 10'de verilmiştir.

Tablo 10. Model Uyum İndeksi Tablosu

Model	NPAR	CMIN	DF	P	CMIN/DF
Varsayılan model	26	112,135	40	,000	2,803
Doymuş model	66	,000	0		
Bağımsız model	11	1203,754	55	,000	21,886
Model	RMR	GFI	AGFI	PGFI	
Varsayılan model	,050	,957	,930	,580	
Doymuş model	,000	1,000			
Bağımsız model	,298	,510	,412	,425	
Model	NFI	RFI	IFI	TLI	CFI
Varsayılan model	Delta1	rho1	Delta2	rho2	
Varsayılan model	,907	,872	,938	,914	,937
Doymuş model	1,000		1,000		1,000
Bağımsız model	,000	,000	,000	,000	,000
Model	RMSEA	LO 90	HI 90	PCLOSE	
Varsayılan model	,064	,050	,078	,053	
Bağımsız model	,216	,206	,227	,000	

Tablo 10 incelendiğinde ulaşılan sonuçların literatürde belirtilen yeterliliği karşıladığı sonucuna varılmıştır. Karagöz, ölçek geliştirme sürecinde DFA'da faktörlerin doğrulanması için; χ^2/df için üst sınırı 5, RMR için üst sınırı 0.80, RMSEA için üst sınırı 0.080, GFI için alt sınırı 0.850, AGFI alt sınırı 0.850, NFI için alt sınırı 0.90, IFI için alt sınırı 0.90, TLI için alt sınırı 0.90, CFI için alt sınırı 0.90 olarak belirtmiştir (Karagöz, 2019).

Tablo 11. Model Uyum Değerleri Tablosu

χ^2/df (CMIN/DF)	RMR	GFI	AGFI	NFI	IFI	TLI	CFI	RMSEA
2,803<5	0.050<0.080	0.957>0.850	0.930>0.850	0.907>0.90	0.938>0.90	0.914>0.90	0.937>0.90	0.064<0.080

Karagöz'ün belirttiği değerler ile DFA sonucunda elde edilen değerler (Tablo 11) karşılaştırıldığında ölçek için model uyumunun sağlandığı ve AFA'da ortaya çıkan faktör yapısının doğrulandığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca DFA sonucunda ulaşılan Regresyon Katsayıları Tablosu ve Standartlaştırılmış Regresyon Katsayıları Tablosu aşağıda sunulmuştur (Tablo 12 ve Tablo 13).

Tablo 12. Regresyon Katsayıları Tablosu

Maddeler	Faktörler	Tahmin	S.E.	C.R.	p	
Madde_6	<---	f1	1,000			
Madde_7	<---	f1	1,159	,131	8,874	***
Madde_8	<---	f1	1,013	,099	10,238	***
Madde_9	<---	f1	1,212	,137	8,856	***
Madde_10	<---	f1	1,275	,133	9,592	***
Madde_12	<---	f1	1,142	,133	8,566	***
Madde_13	<---	f1	1,058	,125	8,450	***
Madde_4	<---	f2	1,000			
Madde_5	<---	f2	,751	,152	4,934	***
Madde_11	<---	f2	1,130	,143	7,923	***
Madde_14	<---	f2	,899	,115	7,838	***

Bilindiği gibi regresyon katsayıları için (***) gösterimi p değerinin 0,05'ten küçük olduğunu, dolayısıyla regresyon katsayısının anlamlı olduğunu ifade etmektedir. Ölçek çalışmasıyla elde edilen ve Tablo 12'de verilen "Regresyon Katsayıları" incelendiğinde de tüm maddelerin yüklenimlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Standartlaştırılmış Regresyon Katsayıları Tablosu

Maddeler	Faktörler	Tahmin	
Madde_6	<---	f1	,552
Madde_7	<---	f1	,579
Madde_8	<---	f1	,610
Madde_9	<---	f1	,585
Madde_10	<---	f1	,660
Madde_12	<---	f1	,548
Madde_13	<---	f1	,541
Madde_4	<---	f2	,483
Madde_5	<---	f2	,299
Madde_11	<---	f2	,617
Madde_14	<---	f2	,603

Tablo 13 her bir maddenin faktör yüklenimlerini, başka bir deyişle gizli değişkenleri tahmin etme gücünü göstermektedir. Tablo incelendiğinde, Madde 5'in yeterli, Madde 12, Madde 13 ve Madde 4'ün iyi Madde 11 ve Madde 16'nın ise yüksek derecede faktör yüklenimlerine sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Güvenirlilik

Test-tekrar test güvenirliliği

Test-tekrar test güvenirliliği için pilot ölçek 100 örneklemden oluşan bir gruba 3 hafta arayla iki defa uygulanmıştır. Pilot ölçeğin İlk Test ve Tekrar Test madde toplam puanları kullanılarak Pearson Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır (Tablo 14).

Tablo 14. ÜÖYA Ölçeği Test-Tekrar Test Güvenirliği İçin Pearson Korelasyon Katsayısı

		ÜÖYAO İlk Test Madde Toplam Puanı	ÜÖYAO Tekrar Test Madde Toplam Puanı
ÜÖYAO İlk Test Madde Toplam Puanı	Pearson Korelasyon Sig. (2-tailed)	1	,722**
ÜÖYAO Tekrar Test Madde Toplam Puanı	Pearson Korelasyon Sig. (2-tailed)	,722**	1
		100	100

***Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).*

Tablo 14 incelendiğinde Pearson Korelasyon Katsayısının [0.722] olduğu görölmektedir. Literatürde $0.60 \leq r < 0.80$ aralığı ölçek güvenilirdir şeklinde ifade edilmektedir (Akoğlu, 2018; Karagöz, 2019). Üniversite Öğrencileri Yoksulluk Algısı ölçeği için ulaşılan [0.722] değeri de $0.60 \leq r < 0.80$ aralığında bulunduğu için ölçeğin güvenilir olduğu düşünölmektedir.

İç tutarlılık güvenirliği

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliğini için Cronbach's Alpha değeri hesaplanmıştır.

Tablo 15. Cronbach's Alpha Güvenirlik Analizi

Cronbach's Alpha	Standartlaştırılmış Maddelere Dayalı Cronbach's Alpha	Madde No
,724	,752	14

Tablo 15 incelendiğinde iç tutarlılık güvenirliği değerinin [0.724] olduğu görölmektedir. Bu değer de Karagöz tarafından ölçekler için güvenilir olarak ifade edilmekte (Karagöz, 2019) bu sebeple istatistiki hesaplama sonucunda bulunan [0.724] değeriyle ölçeğin yüksek derecede iç tutarlılık güvenirliğine sahip olduğu düşünölmektedir.

Tablo 16. Madde Toplam İstatistikleri Tablosu

Madde	Madde Silinirse Ölçek Ortalaması	Madde Silinirse Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonu	oklu Korelasyon Karesi	Madde Silinirse Cronbach's Alpha
Madde 1	51,14	50,439	,065	,435	,745
Madde 2	51,13	48,139	,194	,291	,728
Madde 3	50,89	49,989	,102	,378	,738
Madde 4	49,76	46,821	,341	,212	,708
Madde 5	50,71	46,789	,250	,144	,722
Madde 6	49,50	46,729	,439	,339	,698
Madde 7	49,82	45,497	,473	,304	,693
Madde 8	49,40	47,113	,456	,433	,698
Madde 9	49,78	44,841	,500	,402	,689
Madde 10	49,56	45,970	,459	,384	,695
Madde 11	49,58	46,871	,402	,328	,702
Madde 12	49,83	46,013	,412	,268	,699
Madde 13	49,85	46,308	,427	,315	,698
Madde 14	49,42	47,443	,470	,299	,698

Tablo 16'da yer alan düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri incelendiğinde, Madde 1, Madde 2 ve Madde 3'ün toplam korelasyon değerlerinin 0.20'den küçük olduğu görölmüş ve bu değer literatüre göre değerlendirilerek (Karagöz, 2019) ölçekten çıkarılması gerektiğine karar verilmiştir.

Tablo 17. Üç Madde ıkarılarak Yapılan Cronbach's Alpha Güvenirlik Analizi

Cronbach's Alpha	Standartlaştırılmış Maddelere Dayalı Cronbach's Alpha	Madde No
,809	,821	11

Madde 1, Madde 2 ve Madde 3 ölçekten çıkarılarak iç tutarlılık güvenirliği için Cronbach's Alpha tekrar hesaplanmıştır. Genel güvenirlik katsayısının [0.809]'a yükseldiği görölmüşür (Tablo 17).

Tablo 18. Üç Madde Çıkarıldıktan Sonra Madde Toplam İstatistikleri Tablosu

Madde	Madde Silinirse Ölçek Ortalaması	Madde Silinirse Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonu	Çoklu Korelasyon Karesi	Madde Silinirse Cronbach's Alpha
Madde 4	41,30	39,508	,416	,203	,799
Madde 5	42,24	40,744	,233	,131	,826
Madde 6	41,04	39,840	,493	,332	,792
Madde 7	41,36	38,714	,521	,301	,788
Madde 8	40,94	39,815	,552	,423	,787
Madde 9	41,32	37,985	,556	,399	,785
Madde 10	41,09	38,524	,562	,377	,785
Madde 11	41,11	39,415	,500	,321	,791
Madde 12	41,37	39,012	,471	,265	,794
Madde 13	41,38	39,042	,511	,311	,790
Madde 14	40,95	40,801	,504	,289	,792

Üç madde çıkarılarak yapılan hesaplardan sonra düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri incelendiğinde ise (Tablo 18), [0.20]'den küçük madde toplam korelasyon değeri olmadığı görülmüştür.

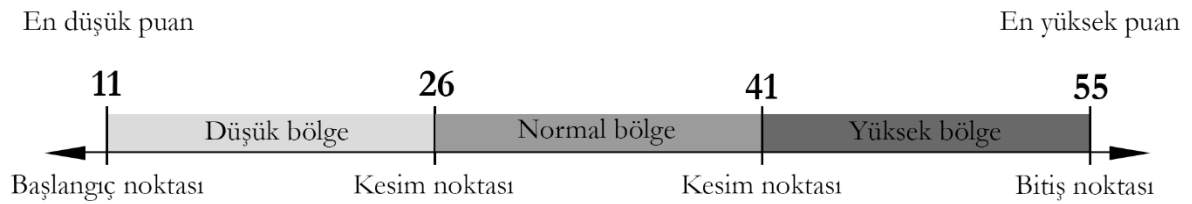
Tablo 19. Varyans Analiz Tablosu

	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig
Gruplararası	1900,948	447	4,253		
Maddeler Arası	583,479	10	58,348	71,761	,000
Bağılantısızlık	,557 ^a	1	,557	,685	,408
Gruplarıçi	3633,964	4469	,813		
Kalan Denge	3634,521	4470	,813		
Toplam	4218,000	4480	,942		
Toplam	6118,948	4927	1,242		

Grand Mean = 4,13

a. Tukey's estimate of power to which observations must be raised to achieve additivity = 1,205.

Tablo 17 iç tutarlılık güvenilirliği için Cronbach's Alpha'nın hesaplaması sırasında verilen Varyans analiz tablosudur (Tablo 19). Tablonun "Bağılantısızlık Sig" değeri [$p = 0.408 > 0.05$] 0,05'ten büyük olması literatüre göre ölçeğin toplanabilirlik özelliğinin olduğunu göstermektedir (Karagöz, 2019). Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 55, en düşük puan 11'dir. Ölçeğin kesim noktaları için En yüksek puandan en düşük puan çıkarılarak "düşük", "normal" ve "yüksek" puan bölgelerini belirlemek amacıyla sonuç 3'e bölünmüştür. Bu formülasyon sonucunda bölgeler arasındaki puan $((55-11)/3)=14,666 \sim 15$ olarak belirlenmiştir. Buradan hareketle ölçekten alınabilecek en düşük puan noktası olan 11'e 15 eklenmiş ve birinci kesme noktası 26 olarak bulunmuştur. Birinci kesme noktası olan 26'nın üzerine 15 eklenmiş ve ikinci kesme noktası 41 olarak bulunmuştur. Ölçek için kesme noktaları Şekil 4'te verilmiştir. Aynı işlem ölçeğin "Sosyo-Ekonomik ve Politik" alt boyutları içinde yapılmış ve her alt boyuta ait toplam puanları "Tartışma, Sonuç ve Öneriler" başlığı altında verilmiştir.

Şekil 4: UÖYA Ölçeği Kesim Noktaları ve Toplam Puanlar Grafiği

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Yoksulluk çalışmalarıyla ilgili literatür incelendiğinde, yoksulluğun tek bir tanımının olmadığı ayrıca yoksulluğun günümüzde karmaşık bir olgu ve toplumsal bir sorun haline geldiği anlaşılmaktadır. Bu farklı tanımların yoksulluğa farklı bakış açıları getirdiği görülmektedir. Yine ilgili literatürden yoksulluğun küresel bir olgu olmasına rağmen, büyüklüğünün ve boyutlarının ancak bölgesel düzeyde gözlemlenerek yapılacak araştırmalarla anlaşılacağı anlaşılmaktadır. Benzer şekilde konuyla ilgili çalışmalar, yaygın olarak kullanılan ölçme araçlarının bireylerin toplumsal pozisyonları arasındaki farklılıkları yok saydığını, bireylerin sahip oldukları toplumsal kimlikleri önemsemediğini ileri sürerek eleştirmektedir.

Tüm bu eleştirel çalışmalar günümüzde yoksulluğun farklı toplumlar, farklı gruplar arasında farklı anlamlar ürettiğini göstermektedir. Üniversite öğrencileri de geçimlerini genellikle burs, öğrenim kredisi, aileden gelen para ya da yarı zamanlı çalışma ile sağladıkları ayrıca barınma ihtiyacını yurtda, öğrenci evinde karşıladıkları için ve eğitimleri sırasında bir takım özel ihtiyaçlarının olması sebebiyle toplumun geri kalanından farklı bir grup oluşturmaktadır. Toplumun geri kalanından farklı özelliklere sahip olmaları üniversite öğrencilerinin yoksulluğu da farklı algılayabileceklerini düşündürmektedir. Bu sebeple bu çalışmada, farklı bir toplumsal grup oluşturduğu düşünülen üniversite öğrencilerinin yoksulluğu nasıl algıladıklarını ölçebilmek için “Üniversite Öğrencileri Yoksulluk Algısı Ölçeği (ÜÖYA)” isimli ölçeğin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

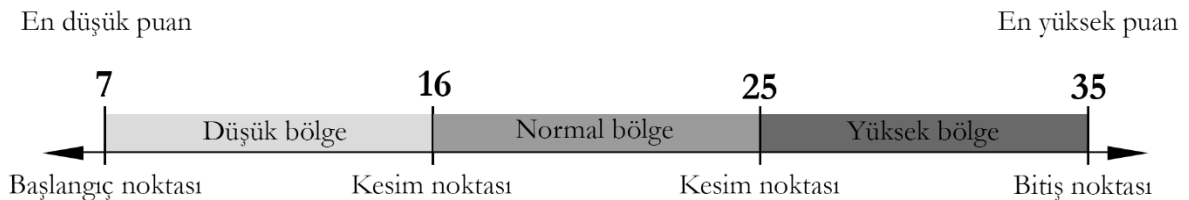
“Üniversite Öğrencileri Yoksulluk Algısı Ölçeği (ÜÖYA)” isimli ölçek “Sosyo-Ekonomik ve Politik” ve “Çalışma ve İstihdam” isimlerinde iki alt boyuttan oluşan bir ölçme aracıdır. Ölçek toplam 11 madde ve 2 alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçeğin, “Sosyo-Ekonomik ve Politik” alt boyutunda toplam 7 madde, “Çalışma ve İstihdam” alt boyutunda ise 4 madde bulunmaktadır.

Ölçeğin geçerlilik çalışmaları için kapsam geçerliliği ve yapı geçerliliği çalışmaları yapılmıştır. Davis yöntemiyle gerçekleştirilen kapsam geçerlilik çalışması sonucunda [Kapsam Geçerlilik İndeksi=80]’in altında olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Yapı geçerliliği için uygulanan “Açımlayıcı Faktör Analizi” sonucunda iki alt boyuttan oluşan ölçeğin toplam varyansın %46.859’unu açıkladığı bulunmuştur. %46.859 değerinin, literatürde sosyal bilimler alanında geliştirilen ölçekler için alt sınır olarak belirtilen %40 değerinin üzerinde olduğu görülmüştür. Açımlayıcı faktör analiziyle ortaya çıkan alt boyutlar “Doğrulayıcı Faktör Analizi ile test edilmiş ve ulaşılan sonuçlar faktör analizini doğrulamıştır. Elde edilen değerlerle ölçeğin geçerliliği sağladığı sonucuna varılmıştır.

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları için “Test-Tekrar Test” ve “Cronbach’s Alpha” çalışmaları yapılmıştır. Test-Tekrar Test çalışması sonucunda [Pearson Korelasyon Katsayısı = 0.722] olarak bulunmuştur. [Cronbach’s Alpha Katsayısı = 0.724] olarak bulunmuştur. Elde edilen değerlerle ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna varılmıştır.

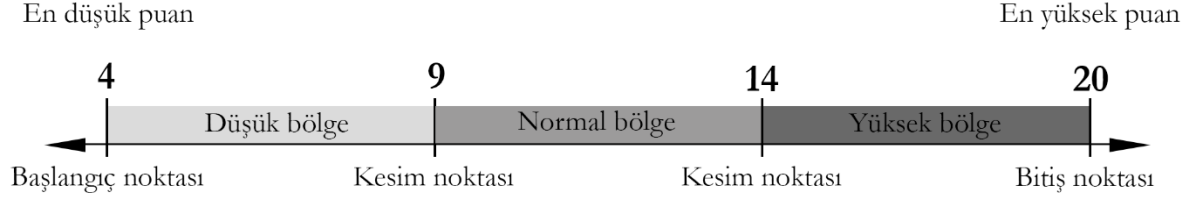
Ölçek ile ulaşılabilecek en yüksek puan 55, en düşük puan 11’dir. Ölçeğin kesme noktaları sırasıyla 26 ve 41’dir. 11 ve 26 puan arası ölçek için “düşük bölgeyi”, 26 ve 41 puan arası “normal bölgeyi”, 41 ve 55 puan arası “yüksek bölgeyi temsil etmektedir. Bu hesaplama, “((en yüksek puan – en düşük puan)/bölge sayısı)=bölge puanı” formülüyle elde edilmiştir. Formül örneklendirilecek olursa $((55-11)/3) = 14,666 \sim 15$ sonucuna ulaşılır. 15 sayısı, ölçekten alınan en düşük puana eklenerek “düşük bölge” bulunur $15+11=26$. 26 sayısı hem “düşük bölgenin” bitiş noktası hem de birinci kesim noktasıdır. 26 sayısı ayrıca “normal bölgenin” de başlangıç noktasıdır. “Normal bölgenin” bitiş noktasını bulmak için 26 sayısına yine 15 sayısı eklenmiştir ve hem “normal bölgenin” bitiş noktası olan, hem de ikinci kesim noktası olan 41 sayısına ulaşılmıştır. 41 sayısı ve en yüksek ölçek puanı olan 55 puan arası ise ölçeğin “yüksek bölge”sidir. Aynı işlem alt boyutlar içinde tekrarlanabilir.

Ölçeğin alt boyutlarından biri olan ve 7 maddeden oluşan “Sosyo-Ekonomik ve Politik” alt boyutu için alınabilecek en yüksek puan 35, en düşük puan 7’dir. Alt boyutun ilk kesme noktasını bulmak için alan puanı $((35-7)/3) = 9,333 \sim 9$ olur. Bu alt boyut için ilk kesim noktası $7+9=16$ ’dır. İkinci kesim noktası $16+9=25$ ’dir. Bu alt boyut için kesme noktaları Şekil 5’te ki grafikte verilmiştir.

Şekil 5: Ölçeğin, "Sosyo-Ekonomik ve Politik" Alt Boyutu İçin Kesme Noktaları Grafiği

Yine ölçeğin diğer alt boyutu olan ve 4 maddeden oluşan “Çalışma ve İstihdam” alt boyutu için alınabilecek en yüksek puan 20, en düşük puan 4’ür. Alt boyutun ilk kesme noktasını bulmak için alan puanı $((20-4)/3) = 5,333 \sim 5$ olur. Bu alt boyut için ilk kesim noktası $4+5=9$ ’dur. İkinci kesim noktası $9+5=14$ ’dür. Bu alt boyut için kesme noktaları Şekil 6’da ki grafikte verilmiştir.

Şekil 6: Ölçeğin, "Çalışma ve İstihdam" Alt Boyutu İçin Kesme Noktaları Grafiği

Uygulamada her alt boyut için ölçek toplam puanları bulunduktan sonra örneğin; "X" üniversitesinde yapılan bir çalışmada ölçekten 42 toplam puanı, "Sosyo-Ekonomik ve Politik" alt boyut için 34 toplam puanı ve "Çalışma ve İstihdam" alt boyutu için 8 toplam puanı alındığını varsayarsak, yorum yaparken öğrenciler bir yoksulluk algısına sahiptir ve bu öğrenciler yoksulluğu yüksek oranda "Sosyo-Ekonomik ve Politik" boyutuyla algılamaktadır. "Çalışma ve İstihdam" boyutuyla algılamamaktadır şeklinde yorum yapmak mümkün gözükmemektedir. Yukarıdaki örnekte de görüldüğü üzere, ölçekten elde edilen puanlar için yorum yapılmadan önce alt boyutlarda elde edilen toplam puanlara ve kesme puanlarına bakılması ve yorumun buna göre yapılması halinde daha sağlıklı olacağı düşünülmektedir.

Geçerlilik ve Güvenirlilik çalışmalarıyla ulaşılan sonuçlara dayanarak ölçeğin uygulanabilir olduğu söylenebilir. Yoksulluğun tartışıldığı son dönemlerde özellikle üniversite eğitimi için bir araya gelen üniversite öğrencilerinin, toplumun geri kalanından bazı farklılıklar gösterdiği düşüncesiyle yoksulluğu nasıl algıladıklarını ölçebilmek amacıyla geliştirilen ölçek, yoksulluk çalışmalarında, üniversite öğrencileriyle ilgili çalışmalarda ortaya çıkabilecek ölçme aracı ihtiyacını karşılayacak ve çalışmalara katkı sağlayacaktır.

Etik Beyan

"Üniversite Öğrencileri Yoksulluk Algısı Ölçeği Geliştirme Çalışması" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.

Çatışma Beyanı

Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

Kaynakça

- Açıkgöz, R. ve Yusufoglu, Ö. Ş. (2012). Türkiye’de Yoksulluk Olgusu ve Toplumsal Yansımaları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 76-117.
- Ak, M. (2016). Toplumsal Bir Olgu Olarak Yoksulluk. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*(54), 296-306.
- Akoğlu, H. (2018). User's Guide to Correlation Coefficients. *Turkish journal of emergency medicine*, 18(3), 91-93.
- Aksan, G. (2012). Yoksulluk ve Yoksulluk Kültürünün Toplumsal Görünümleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(27), 9-19.
- Aksu, G., Eser, M. T. ve Güzeller, C. O. (2017). *Açımlayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi ile Yapısal Eşitlik Modeli Uygulamaları*, Detay Yayıncılık.
- Bandalos, D. L. (2018). *Measurement Theory and Applications for the Social Sciences*, Guilford Publications.
- Bartholomew, D. J., Steele, F. ve Moustaki, I. (2008). *Analysis of Multivariate Social Science Data*, CRC press.
- Bektaş, H. (2017). *Açımlayıcı Faktör Analizi*. İstanbul, Beta Yayıncılık.
- Beşirli, H., Bakır, M. A., Koçancı, M., Özdemir Güler, Z. ve Yalçınkaya Gülle, M. (2016). Sosyal Konut Uygulamaları ve Sosyal Dışlanma (Toplu Konut İdaresi Yoksul Konutları Örneği). *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 158-175.
- Bilen, M., Şan, M. K. ve Aydın, M. K. (2005). Yoksulluk Sorunu Üzerine. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*(1), 1-26.
- Can, Y. (2017). Yoksulluk, Yerel Ve Küresel Eşitsizlikler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(63).
- Dağdemir, Ö. (2002). Türkiye Ekonomisinde Yoksulluk Sorunu ve Yoksulluğun Analizi: 1987-1994. In C. C. Aktan (Ed.), *Yoksullukla Mücadele Stratejileri* (pp. 1-19). Ankara: Hak-İş Konfederasyonu Yayını.
- Davis, L. L. (1992). Instrument Review: Getting the Most from a Panel of Experts. *Applied nursing research*, 5(4), 194-197.
- DeVellis, R. F. (2017). *Ölçek Geliştirme: Kuram ve Uygulamalar* (T. Totan, M. Uluman, A. Ş. Avşar, A. S. Sağkal, D. Ç. Eser ve Ö. B. Bilgen, Trans. 3 ed.), Nobel Akademik Yayıncılık.

- Dirimeşe, E. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Gözünden Yoksulluk. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 12(3), 545-559.
- Gerşil, G. (2015). Küresel Boyutta Yoksulluk ve Kadın Yoksulluğu. *Journal of Management & Economics*, 22(1).
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2019). *Multivariate Data Analysis* (Eighth ed.).
- Karagöz, Y. (2019). *SPSS AMOS META Uygulamalı Nitel-Nitel-Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği*, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karakaş, M. (2010). Küresel Yoksulluğun Öteki Yüzü: Yeni Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences*, 12(2).
- Köse, A. H. ve Bahçe, S. (2009). 'Yoksulluk' Yazınının Yoksulluğu: Toplumsal Sınıflarla Düşünmek. *Praksis*, 19(1), 385-419.
- Marshall, G. (2003). *Sosyoloji Sözlüğü* (O. Akinhay ve D. Kömürcü, Trans.), Bilim Ve Sanat Yayınları.
- Şengül, F. N. ve Aydınalp, H. (2021). Yeni Bir Gençlik Tipolojisi ve Ölçek Denemesi: Hedonist Gençlik. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 1(50), 124-138.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*, Pearson Education.
- Tavşancıl, E. (2018). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Nobel Yayıncılık.
- Townsend, P. (2013). *The International Analysis of Poverty*, Routledge.
- Ünlü, A. (2020). Türkiye'nin Dezavantajlı Bölgelerinde Yoksulluk Olgusu. *The Journal of Social Science*, 4(7), 394-405.
- Watkins, M. W. (2018). Exploratory Factor Analysis: A Guide to Best Practice. *Journal of Black Psychology*, 44(3), 219-246.
- Yurdagül, H. (2005). *Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerliği İçin Kapsam Geçerlik İndekslerinin Kullanılması*. Paper presented at the XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Denizli.
- Yusoff, M. S. B. (2019). ABC of Content Validation and Content Validity Index Calculation. *Resource*, 11(2), 49-54.

EXTENDED ABSTRACT

In terms of social sciences, poverty is a complex phenomenon that is affected by many factors and is examined from different perspectives. Just as there are different ways of understanding and defining poverty, as well as different ways of measuring and evaluating poverty. Therefore, the study and interpretation of poverty are a complex process. Differences between societies, diversity in culture, and social structures affect the perspective on poverty. It is stated that poverty, which negatively affects many people in the world and is increasing globally, causes not only economic problems but also many social problems; therefore, so even the definition of poverty becomes difficult. When the studies on poverty are examined, it is understood that there is no single definition of the phenomenon of poverty, and different definitions are made. From these different definitions, it is seen that poverty has become a complex phenomenon and a social problem, producing meanings that vary from society to society. It is understood from these studies that today poverty produces different meanings between different societies, different classes, and different groups. It is thought that university students form a social group that differs from the rest of society and may perceive poverty differently because of their common denominators about their living conditions and the future. For this reason, in this study, it was aimed to develop the "University Students Poverty Perception (UOYA)" scale to measure how university students, who are thought to constitute a different social group, perceive poverty. The population of the research consists of students of a university located in the Western Black Sea Region. Required ethics committee permissions were obtained. The sample selection for the test-retest reliability of the scale was made by a random sampling method among university students. The test-retest application was carried out with 100 samples. For the other validity and reliability studies of the scale, 450 students from the same university were selected as a sample using the random sampling method. The data obtained from the students were evaluated with the IBM SPSS Statistics v26 package software and the IBM SPSS Amos v.24 Package software. The scale items were formed from the results of the previously published qualitative study titled "Poverty Through the Eyes of University Students" and the items obtained from the literature review. A total of 36 items were written on the scale. For the validity of the scale, "Scope Validity" and "Exploratory Factor Analysis" studies were conducted. During the content validity study, the items were presented to expert opinion and the Davis technique was used to calculate the content validity index of the items. Because of the expert evaluation, it was observed that the content validity index of 22 items remained below 0.80 and these items were removed from the scale. Because of exploratory factor analysis, the Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy [0.867] was found. Bartlett's Test of Sphericity test result was found as [p (sig) 0.000<0.05]. It was concluded that these results are significant. Two factors emerged because of the exploratory factor analysis. To verify the construct validity of the scale, the two-factor structure was tested with the "Confirmatory Factor Analysis" method using the IBM SPSS Amos v.24 Package software. Because of the test, it is thought that the model fit was achieved and the factor structure revealed in the exploratory factor analysis was confirmed. For the reliability studies of the scale,

the Test-Retest reliability study was performed first and the Pearson Correlation Coefficient was found to be [0.722]. This result suggests that the scale is reliable. Cronbach's Alpha value was calculated for the internal consistency study of the scale. Because of the calculation, the result [0.809] was reached. This result suggests that the scale has a high degree of internal consistency reliability. As a result of the study, a scale consisting of 11 items and two sub-dimensions named "Socio-Economic and Political" and "Work and Employment" was developed. There are a total of 7 items in the "Socio-Economic and Political" sub-dimension of the scale. There are a total of 4 items in the "Work and Employment" sub-dimension of the scale. Based on the results obtained through the validity and reliability studies, it can be said that the scale is applicable. Today, when poverty is discussed intensively, the "University Students' Perception of Poverty (UOYA)" scale; is thought to it will meet the need for measurement tools needed in poverty studies and studies on university students. In addition, it is thought that it will give an idea to researchers in developing measurement tools related to measuring poverty in different cultures and different groups.